

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Ministry of Education and Science of Ukraine
Department of Education and Science of Zaporizhzhia Regional State Administration
Municipal Institution of Higher Education "Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy"
of Zaporizhzhia Regional Council

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених
«ОСВІТНІ І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
У МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ»

BOOK OF ABSTRACTS

of the V International scientific and practical conference of students and young researchers
"EDUCATIONAL, CULTURAL AND ARTISTIC PRACTICES IN THE CONTEXT OF UKRAINE'S
INTEGRATION INTO INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND INNOVATIVE SPACE UNDER WARTIME
CONDITIONS"

18-19 квітня 2024 року
April 18-19, 2024

Запоріжжя, Україна
Zaporizhzhia, Ukraine

*Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
(протокол № 7 від 16 квітня 2024 року)*

Редакційна колегія:

В. В. Нечипоренко (відповідальний редактор), доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;
Н. М. Гордієнко, доктор соціологічних наук, професор, Хортицька національна академія;
М. С. Кудінова, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;
О. М. Галієва, кандидат психологічних наук, Хортицька національна академія;
О. О. Сташук, кандидат педагогічних наук, Хортицька національна академія;
Г. Б. Глущенко, старший викладач, Хортицька національна академія;
О. В. Макаренко, методист, Хортицька національна академія.

Бібліографічні редактори:

Єнєва С. В., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;
Прохорова С. П., бібліотекар-бібліограф, Хортицька національна академія;
Двореченцева А. С., методист, Хортицька національна академія.

О 72 **Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір в умовах воєнного часу** : збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Запоріжжя, 18-19 квітня 2024 р.) / за заг. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Вид-во Хортицької національної академії, 2024. 1024 с.

Educational, Cultural and Artistic Practices in the Context of Ukraine's Integration into the International Scientific and Innovative Space under wartime conditions : Book of Abstracts of the V International scientific and practical conference of students and young researchers (Zaporizhzhia, April 18-19, 2024) / General editor V. Nechyporenko. Zaporizhzhia : Publishing House of Khortytsia National Academy, 2024. 1024 p.

ISBN 978-617-7929-16-0

Збірник містить тези доповідей учасників V Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір в умовах воєнного часу», приуроченої до Дня науки в Україні та організованої науково-педагогічним колективом Хортицької національної академії у співпраці з українськими і зарубіжними партнерами. Опубліковані тези доповідей розкривають специфіку й інноваційний досвід розв'язання актуальних проблем освітніх і культурно-мистецьких практик у глобальному громадянському суспільстві з урахуванням наукових досліджень і практичної діяльності у галузях початкової освіти, корекційної педагогіки, спеціальної психології, фізичної терапії, ерготерапії, соціальної роботи та соціальної педагогіки, сучасних тенденцій розвитку мистецтва, дизайну, соціально-гуманітарних наук, менеджменту та туризму.

Збірник адресовано науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам і широкому колу фахівців суспільно-гуманітарного профілю.

Редакційна колегія може не поділяти концептуальні ідеї авторів та інтерпретаційні підходи, репрезентовані у змісті тез. Відповідальність за достовірність поданих матеріалів, наведених цитат, статистичних та емпіричних даних несуть учасники та їхні наукові керівники згідно з юридичними й етичними нормами академічної доброчесності.

УДК 373.3:376-056.264(477)[37:001.83(100)]-044.247"36"

ISBN 978-617-7929-16-0

© Автори тез, 2024

© Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2024

галузі лідерства, незалежно від їхніх вихідних здібностей. Він підкреслює важливість освіти та розвитку, що сприяють розкриттю лідерського потенціалу та стимулюють здобувачів вищої освіти до активної участі у процесі навчання та досягненні успіху у своїй професійній діяльності.

Однією з ключових психологічних умов розвитку лідерських якостей є саморозвиток особистості, що включає в себе вміння самоаналізу та самокритику, саморефлексію, самокерування та самовдосконалення. Саморозвиток особистості означає постійний розвиток своїх знань, навичок і характеру. За допомогою постійного самоаналізу, людина може зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, а також знайти способи для подальшого удосконалення. Саморозвиток також допомагає людині розвивати свою емоційну і соціальну інтелектуальність, що необхідно для ефективного лідерства. Основні фактори, які допомагають в розвитку лідерських якостей через саморозвиток особистості, включають: здатність до саморефлексії (лідер має бути здатним аналізувати свої дії та поведінку для зрозуміння того, що потрібно зробити для досягнення бажаного результату); здатність до самовдосконалення (лідер має бути готовий працювати над своїми недоліками та здібностями, щоб покращити свої лідерські якості); навички комунікації (лідер має вміти ефективно спілкуватися зі своїми підлеглими та іншими людьми); здатність до прийняття рішень (лідер повинен бути здатним швидко та ефективно приймати рішення, а також нести відповідальність за них); емоційна стійкість (лідер має бути здатним керувати своїми емоціями та контролювати їх вплив на прийняття рішень та взаємодію з іншими людьми); здатність до мотивації (лідер має мотивувати своїх підлеглих до досягнення спільної мети та підтримувати їх зацікавленість у проекті); навички управління (лідер має бути здатним до ефективного управління ресурсами, часом та бюджетом) [4].

До інших важливих факторів, що сприяють розвитку лідерських якостей, відносять: розвиток комунікативних навичок, зокрема, навичок спілкування та слухання, адекватності реакцій та вміння співпрацювати в команді; навчання управлінським навичкам, зокрема, планування, організації, координації та контролю; розвиток творчих здібностей та інноваційного мислення; навчання прийняттю рішень та вирішенню проблем.

Таким чином, правильно виокремлені обставини та індивідуальні особливості особистості впливають на розвиток лідерських якостей майбутніх менеджерів під час навчання у ЗВО. Формування цих якостей вимагає розглядати студентів як активних учасників навчально-виховного процесу, суб'єктів пізнання та діяльності, здатних до перетворювальної активності. Один із шляхів ефективного формування та розвитку лідерських якостей студентів полягає у включенні їх до різних видів соціально значимої діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головешко Б. Р. Про деякі проблеми розвитку лідерських якостей у студентів вищих навчальних закладів. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти*. 2012. С. 89-96
2. Радчук Г.К., Логвись О.Я. Лідерські якості в цілісній структурі особистості педагога. *Науковий вісник ХДУ. Серія Психологічні науки*. 2021. № 4. С.93-100
3. Тітова Г. В. Феномен лідерства і лідерські якості в навчальному колективі. *Наука і освіта*. 2008. № 1-2. С. 105-107
4. Mango E. Rethinking Leadership Theories. *Open Journal of Leadership*. 2018. 7. P. 57–88.
5. Scouller J. *The Three Levels of Leadership: How to Develop Your Leadership Presence, Knowhow and Skill*. Oxford : Management Books, 2000.

Нохріна Ірина Сергіївна

здобувач 1 курсу третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота»

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

Науковий керівник–**Клішевич Н. А.**,
кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
декан факультету психології соціальної роботи та спеціальної освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

ЧИННИКИ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства велике значення має питання мотивації досягнення успіху у професійній сфері, особливо для випускників закладів вищої освіти спеціальності 231 "Соціальна робота". Професія соціального працівника стає все більш актуальною і вимагає підготовки кваліфікованих фахівців з гнучким підходом, які можуть оперативно реагувати на зміни в соціальному середовищі. Зростання попиту на такі професії у майбутньому буде мати велике значення, тому необхідно прикласти багато зусиль для підготовки кваліфікованих соціальних працівників. Професійний успіх – це актуальна тема для багатьох науковців, які проводять дослідження в цій галузі. Серед зарубіжних дослідників, які вивчають цю тему, можна назвати Д. Джогана, Е. Кірхлера, К. Родлера, Дж. Роттера, Д. Статта, А. Френсіса та ін. Свої дослідження присвятили проблемі професійного успіху такі українські науковці, як Т. Архарова, С. Максименко, Т. Матієнко, І. Ляшенко, О. Ігумнова, О. Хомік, Т. Якимович та ін.

Дослідження в цій галузі відкривають нові способи розуміння того, що робить людину успішною в її професійній діяльності. Сучасні наукові розвідки охоплюють різні аспекти, зокрема і особистісні риси, навички, соціальні умови та стратегії, які сприяють досягненню успіху в кар'єрі. Одним із ключових напрямів досліджень є вивчення впливу особистісних якостей, таких як мотивація, самодисципліна, емоційний інтелект та віра у власні сили, на успішну професійну діяльність. Науковці також аналізують вплив соціального середовища, робочого колективу та культурних чинників на кар'єрний успіх людини.

Майбутній соціальний працівник має великий потенціал впливати на життя інших людей і створювати позитивні зміни в суспільстві. Ці фахівці виступають посередниками та організаторами у взаємодії з різними групами отримувачів послуг. Вони мають вплив на конкретні особи або організації, які приймають рішення, а також забезпечують дотримання законодавства, прав та свобод [3]. Соціальний працівник виконує свою соціальну роль завдяки базовим науковим знанням, що дозволяють йому розуміти соціальні процеси. Взаємодіючи з учасниками цих процесів та працюючи в мікросоціумах, він може надавати допомогу різним отримувачам соціальних послуг у адаптації до соціального середовища, задовольняти їхні потреби та захищати права [2, с. 23].

Суспільство постійно змінюється, і соціальний працівник має бути готовим адаптуватися до нових викликів і змін. Постійне самовдосконалення і прагнення до знань допоможуть йому бути сучасним та ефективним у своїй роботі. Успіх майбутнього соціального працівника залежить від його здатності створювати позитивну зміну в житті клієнтів, з якими він працює. Соціальний працівник має вміти вирішувати конфлікти, працювати зі стресом та орієнтуватися у складних ситуаціях [1].

Вирішальну роль у формуванні кваліфікованих та компетентних спеціалістів у сфері соціальної роботи відіграє професійна підготовка. Успішність майбутніх соціальних працівників значною мірою залежить від якості отриманої освіти. Саме вона має забезпечувати студентам не лише теоретичні знання, а й практичні навички, які вони зможуть успішно використовувати під час професійної діяльності. Наприклад, соціальні працівники повинні мати навички спілкування, консультування, планування та координації роботи з різними групами населення. Також, важливо розуміти принципи роботи з ними, вміти аналізувати соціальні проблеми та шукати оптимальні рішення. Крім того, професійна підготовка формує ціннісні орієнтації майбутніх соціальних працівників, розвиває їхню емпатію, толерантність та уміння розуміти і підтримувати інших людей.

Розвиток успішності майбутніх соціальних працівників залежить від різних чинників, зокрема особистісних якостей. Серед таких якостей ключовим є емпатія та співчуття, оскільки вони дозволяють фахівцям розуміти емоції та почуття інших людей та співчувати їм. Це допомагає встановити довіру клієнтів до соціальних працівників, створити ефективну співпрацю з ними.

Для професійної успішності важливими є знання про соціальні послуги, законодавство та методи роботи з різними групами людей. Ці знання є необхідними для успішної практики соціальних працівників. Неабияке значення мають міжособистісні навички (спілкування, слухання, вирішення конфліктів та праця в команді). Окрім цього, майбутні соціальні працівники мають бути готові до самовдосконалення, вивчення нових методик роботи та розвитку своїх професійних навичок. Для них важливими є навички

ЧИННИКИ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства велике значення має питання мотивації досягнення успіху у професійній сфері, особливо для випускників закладів вищої освіти спеціальності 231 "Соціальна робота". Професія соціального працівника стає все більш актуальною і вимагає підготовки кваліфікованих фахівців з гнучким підходом, які можуть оперативнo реагувати на зміни в соціальному середовищі. Зростання попиту на такі професії у майбутньому буде мати велике значення, тому необхідно прикласти багато зусиль для підготовки кваліфікованих соціальних працівників. Професійний успіх – це актуальна тема для багатьох науковців, які проводять дослідження в цій галузі. Серед зарубіжних дослідників, які вивчають цю тему, можна назвати Д. Джогана, Е. Кірхлера, К. Родлера, Дж. Роттера, Д. Статта, А. Френсіса та ін. Свої дослідження присвятили проблемі професійного успіху такі українські науковці, як Т. Архарова, С. Максименко, Т. Матієнко, І. Ляшенко, О. Ігумнова, О. Хомік, Т. Якимович та ін.

Дослідження в цій галузі відкривають нові способи розуміння того, що робить людину успішною в її професійній діяльності. Сучасні наукові розвідки охоплюють різні аспекти, зокрема і особистісні риси, навички, соціальні умови та стратегії, які сприяють досягненню успіху в кар'єрі. Одним із ключових напрямів досліджень є вивчення впливу особистісних якостей, таких як мотивація, самодисципліна, емоційний інтелект та віра у власні сили, на успішну професійну діяльність. Науковці також аналізують вплив соціального середовища, робочого колективу та культурних чинників на кар'єрний успіх людини.

Майбутній соціальний працівник має великий потенціал впливати на життя інших людей і створювати позитивні зміни в суспільстві. Ці фахівці виступають посередниками та організаторами у взаємодії з різними групами отримувачів послуг. Вони мають вплив на конкретні особи або організації, які приймають рішення, а також забезпечують дотримання законодавства, прав та свобод [3]. Соціальний працівник виконує свою соціальну роль завдяки базовим науковим знанням, що дозволяють йому розуміти соціальні процеси. Взаємодіючи з учасниками цих процесів та працюючи в мікросоціумах, він може надавати допомогу різним отримувачам соціальних послуг у адаптації до соціального середовища, задовольняти їхні потреби та захищати права [2, с. 23].

Суспільство постійно змінюється, і соціальний працівник має бути готовим адаптуватися до нових викликів і змін. Постійне самовдосконалення і прагнення до знань допоможуть йому бути сучасним та ефективним у своїй роботі. Успіх майбутнього соціального працівника залежить від його здатності створювати позитивну зміну в житті клієнтів, з якими він працює. Соціальний працівник має вміти вирішувати конфлікти, працювати зі стресом та орієнтуватися у складних ситуаціях [1].

Вирішальну роль у формуванні кваліфікованих та компетентних спеціалістів у сфері соціальної роботи відіграє професійна підготовка. Успішність майбутніх соціальних працівників значною мірою залежить від якості отриманої освіти. Саме вона має забезпечувати студентам не лише теоретичні знання, а й практичні навички, які вони зможуть успішно використовувати під час професійної діяльності. Наприклад, соціальні працівники повинні мати навички спілкування, консультування, планування та координації роботи з різними групами населення. Також, важливо розуміти принципи роботи з ними, вміти аналізувати соціальні проблеми та шукати оптимальні рішення. Крім того, професійна підготовка формує ціннісні орієнтації майбутніх соціальних працівників, розвиває їхню емпатію, толерантність та уміння розуміти і підтримувати інших людей.

Розвиток успішності майбутніх соціальних працівників залежить від різних чинників, зокрема особистісних якостей. Серед таких якостей ключовим є емпатія та співчуття, оскільки вони дозволяють фахівцям розуміти емоції та почуття інших людей та співчувати їм. Це допомагає встановити довіру клієнтів до соціальних працівників, створити ефективну співпрацю з ними.

Для професійної успішності важливими є знання про соціальні послуги, законодавство та методи роботи з різними групами людей. Ці знання є необхідними для успішної практики соціальних працівників. Неабияке значення мають міжособистісні навички (спілкування, слухання, вирішення конфліктів та праця в команді). Окрім цього, майбутні соціальні працівники мають бути готові до самовдосконалення, вивчення нових методик роботи та розвитку своїх професійних навичок. Для них важливими є навички

стресостійкості, оскільки соціальні працівники, які вміють ефективно керувати своїми емоціями та стресом, відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності та надійності у взаємодії з клієнтами.

В сучасних умовах все більшої популярності та запитуваності набуває емоційний інтелект соціальних працівників як здатність розуміти, відчувати і керувати власними емоціями, а також емоціями інших людей. Це важлива складова професійної компетентності, оскільки соціальні працівники працюють з людьми, які можуть переживати складні емоції через свої життєві обставини. Також, важливою є здатність контролювати власні емоції, щоб уникнути професійного вигорання і зберегти ефективність у роботі.

На шляху до професійної успішності не можна уникнути самодисципліни. Вона допомагає зберігати високі стандарти професійної поведінки, виконувати свої обов'язки відповідально та дотримуватися етичних норм, також сприяє підтримці довіри громадськості до соціальних працівників і підвищенню їхнього авторитету в суспільстві. Окрім зазначеного, сприяти розвитку успішності майбутніх соціальних працівників може участь у міжнародних проектах та програмах мобільності, що дозволить студентам отримати нові знання та поглибити свої професійні навички. Необхідно, також, сприяти розвитку креативного мислення студентів та вмінню працювати в команді.

Таким чином, врахування зазначених вище чинників розвитку успішності майбутніх соціальних працівників допоможуть підготувати ефективних спеціалістів, готових надавати якісну підтримку та допомогу різним групам населення. Це, у свою чергу, сприятиме позитивним змінам у суспільстві, розвитку соціальної роботи та покращенню якості надання соціальних послуг в сучасних умовах. Лише соціально й професійно успішні фахівці здатні стати агентами соціальних ініціатив, носіями духу небайдужості до долі кожного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О. Денисюк та ін. Ужгород : ТОВ «РІК-У, 2023. 420 с.

2.Карпенко О. Методи соціальної роботи як складова успішної професійної діяльності соціального працівника.Humanitas. 2023. № 4. С. 18–24. URL: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.3> (дата звернення: 03.04.2024).

3.Лехолетова М., Лях Т. Підготовка майбутніх соціальних працівників до адвокаційної діяльності. 2020. № 2(98). С. 135–144. URL: <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2020.02/135-144> (дата звернення: 03.04.2024).

Овчаренко Олена Юріївна,
здобувач рНд 2- курсу навчання
спеціальності 053 Психологія,
Відкритого міжнародного Університету з розвитку людини «Україна»,
м. Київ, Україна
Науковий керівник – **Мілютіна К. Л.,**
доктор психологічних наук, професор
Відкритого міжнародного Університету з розвитку людини «Україна»,
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ КОПІНГ СТРАТЕГІЙ У ПОДОЛАННІ СТРЕСУ СТУДЕНТІВ З ТА БЕЗ ІНВАЛІДНОСТІ

Копінг-стратегії - це способи, які люди використовують для подолання стресу та адаптації до викликів. Існує безліч різних копінг-стратегій, які можуть бути емоційними, проблемно-орієнтованими, або спрямованими на зменшення внутрішнього дискомфорту. Можемо зазначити, що студенти з та без інвалідності можуть використовувати різні копінг-стратегії для подолання стресу:

1. **Емоційні копінг-стратегії:**
 - *Пошук підтримки:* Студенти можуть шукати підтримку у друзів, родини або фахівців, коли вони відчувають стрес.
 - *Виявлення емоцій:* Розповідати про свої почуття та емоції може допомогти студентам звільнитися від стресу та зменшити внутрішній дискомфорт.

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених
**«ОСВІТНІ І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ
У МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ»**

18-19 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

За загальною редакцією доктора педагогічних наук, професора В. В. Нечипоренко

Комп'ютерна верстка та макет – П. Демченко

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.
Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів,
цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.
Матеріали тез подані мовою оригіналу.

Підписано до друку 16.04.2024
Формат 60x84/8. Електронне видання PDF.
Гарнітура Arial Narrow.
Ум. друк. арк. 119,04.
Зам. № 120

Видавництво комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради
Україна, 69017, м. Запоріжжя, вул. Наукового містечка, 59.
Свідоцтво: ДК № 7031 від 27.12.2019.
тел./факс: (061)283-20-01, (061)283-20-05.
E-mail: info@khnnra.zp.ua
Сайт: khnnra.edu.ua